

JAK JSEM SE STALA PARTYZÁNKOU

AKTIVITA: KDO JSOU PARTYZÁNI

Anotace:	Při této aktivitě se žáci zamýšlí nad rolí partyzánů během 2. světové války na československém území.
Vzdělávací oblasti a obsahové vzdělávací okruhy:	ZV a GV: člověk a společnost, jazyk a jazyková komunikace OV: společenskovední vzdělávání / občanský vzdělávací základ, jazykové vzdělávání a komunikace
Průřezová témata:	ZV a GV: OSV, VDO (ZV) OV: OVDS
Klíčové kompetence:	ZV a GV: komunikativní, sociální a personální, občanské OV: komunikativní, personální a sociální, občanské kompetence a kulturní povědomí
Doporučený věk:	14+
Cíle:	Žáci: <ul style="list-style-type: none">▪ diskutují o významu partyzánského odboje;▪ přemýšlí nad osobními osudy partyzánů;▪ vnímají roli partyzánů při obnově československé státnosti.
Délka:	90 min. (včetně projekce)
Pomůcky:	<ul style="list-style-type: none">▪ PRACOVNÍ LIST A–E▪ velké archy papíru (např. z flipchartu)▪ psací potřeby
Postup:	<ol style="list-style-type: none">1. Na různá místa ve třídě předem vyvěsíme prázdné archy papíru. Každý doplníme PRACOVNÍM LISTEM s jednou citací z filmu a zadaným úkolem.2. Aktivitu začneme brainstormingem – pokládáme žákům otázky k diskusi: <i>Kdo je to partyzán? Proč se partyzán přidává k hnutí odporu? Co tím získává, a co naopak ztrácí? Co riskuje?</i> Poznámka: heslo partyzán ve Slovníku spisovného jazyka českého: partyzán, –a m. (partyzána v. t.) (z fr.) – příslušník dobrovolné bojové organizace k vedení drobné záškodnické války; člen oddílu pravidelného vojska, který je v týlu nepřátelské armády.

3. Následuje **projekce filmu**.
4. Bezprostředně po projekci provedeme stručnou reflexi emocí žáků pomocí *metody jednoho slova*. Vyzveme žáky, aby pomocí jednoho slova popsali pocity, které v nich film vyvolal. Nekomentujeme ani nehodnotíme jednotlivé odpovědi. Slova zapisujeme na tabuli. Pokud se určité slovo opakuje, uděláme k němu čárku. Můžeme pak vidět, jak film působil na třídu jako celek.
Poznámka: Využít můžete i *další metody reflexe* po filmové projekci.
5. Žáky rozdělíme do pěti skupin dle libovolného klíče. Skupiny se rozmístí k jednotlivým „stanovištím“ a mají cca 5 minut na vypracování úkolu z **PRACOVNÍHO LISTU**. Své závěry zapíší na arch papíru. Po uplynutí přidělené doby se skupiny vždy posunou o jedno místo dál a postupně tak vystřídají všechna stanoviště.
6. Na závěr se skupiny vrátí na své původní místo. Žáci prostudují informace, které zde zapsaly i ostatní skupiny, a krátce o nich diskutují.
Poznámka: Doporučujeme využít informační text Otázky a odpovědi.

Reflexe:

Probíhá formou diskuse, ptáme se: Co vás překvapilo? Mohou být pro nás příběhy partyzánů ponaučením či inspirací?

Poznámka:

Při nedostatku času lze aktivitu zkrátit tak, že každá skupina pracuje pouze s jedním citátem a výsledky své práce prezentuje ostatním.

Zkušenosti z praxe:

Skupinová práce trvala cca 20 minut, skupiny vymyslely většinou pouze jednu větu a měly hotovo cca za 3 minuty. Aktivita je jasně zadaná, skupinová práce na měnících se „stanovištích“ je dobrá metoda. Film a tuto aktivitu by bylo možno realizovat u tématu druhá světová válka, romský holocaust, v občanské výchově u tématu rasismu, ale i u tématu rodina.

Jindřich Novotný, ZŠ Žitomířská 885, Český Brod

Film studenty velmi emočně zasáhl. V reflexích zaznívalo, že jsme všichni různí, není možné generalizovat a chovat se k menšinám tak, jak se chováme. Myslím, že je možné aktivitu rozdělit na dvě samostatné vyučovací hodiny nebo pracovní list zadat jako domácí úkol. Na závěr velká poklona tvůrcům, podařilo se jim neuvěřitelným způsobem skloubit minulost se současností, akteři jsou přirození, vřelí lidé.

Hana Vacková, Gymnázium Olomouc – Hejčín

Ukázka realizace:

Ukázka prací studentů 3. ročníku Gymnázia Olomouc – Hejčín:

Co vás překvapilo? Mohou být pro nás příběhy partyzánů ponaučením či inspirací?

Příběhy partyzánů pro mě byly velmi inspirativní, i když mě zarazila krvavá msta okupantů na širokém okolí příbuzenstva partyzánů. Pomohlo mi to si uvědomit, jak velkou odvahu tehdy vyžadovalo se k odboji přidat.

Překvapením pro mě bylo, jak zodpovědně slečna z filmu, vlastně pravnučka, pátrala po odkazu svého pradědečka. Rozhodně bychom se měli bavit o takovýchto neobyčejných příbězích. Měli bychom se z nich i poučit třeba ve smyslu, jak odváží tito lidé byli.

PRACOVNÍ LIST A

Tady je to, co si táta vyřizoval. Tady má potvrzení, že byl v odboji. (...) V roce 1945, když Rusové

osvobodili Dubnici, ten tábor, otec se vrátil domů. A nikoho tam nenašel.

Úkol:

Zamyslete se nad tím, proč člověk vstupuje do odboje a stává se partyzánem. Jaké důvody ho k tomu vedou?

Jeden z mnoha důvodů by mohlo být znechucení z režimu, ve kterém právě člověk žije. Dále je možné, že se člověk chce vzbouřit či vzepřít stávajícímu režimu. Může být také velmi vlastenecký a snažit se bránit svou zemi. V neposlední řadě se může snažit o to, aby jeho rodina nemusela žít v bídě a aby byla jeho rodina šťastnější.

PRACOVNÍ LIST B

Po výcviku jsem netrpělivě čekal, až budu vysazen na území Slovenska. (...) Hlavním cílem této mise mělo být přivést Slováky a Čechy do odboje a porazit fašistický režim.

Úkol:

Pokuste se zodpovědět na otázku, jaký postoj měli k partyzánům běžní obyvatelé okupované země. Co je mohlo přimět zapojit se do odboje?

Obyvatelé byli rádi, že se někdo za ně mstí, a hlavně bojuje za jejich dobro. Partyzánům pomáhali a občas se k nim i přidali. K tomu je mohlo přimět vědomí, že bojují hlavně za své dobro a za svou zemi, aby se měli lépe.

PRACOVNÍ LIST C

Josef Serinek utekl z koncentračního tábora. (...) utekl a založil na Vysočině partyzánský oddíl.

Úkol:

Zamyslete se nad tím, co vedlo uprchlíka z koncentračního tábora k založení odbojové skupiny. Kde se v něm vzala síla postavit se na ozbrojený odpor?

V koncentračním táboře uprchlík musel zažít opravdové peklo. To, že se mu podařilo utéct, mu mohlo dodat odvalu a hlavně naději, že se proti režimu DÁ bojovat. Určitě nesmírně riskoval, a hlavně proto je obdivuhodné, že někdo, kdo zažije, a dokonce přežije pobyt v koncentračním táboře, se i tak postaví proti straně, která ho tak mučila. Mohl se chtít také pomstít za lidi, na kterých byla za války páchána taková zvěrstva jako na něm samém.

PRACOVNÍ LIST D

Tehdy jsme všichni drželi pospolu. Nedělal se rozdíl, jestli je někdo cikán nebo co, byli jsme jedna rodina.

Úkol:

Zamyslete se nad tím, jaké další rozdíly panovaly mezi členy partyzánského hnutí. Čím se od sebe jednotliví partyzáni lišili? Z jakého důvodu nehrály tyto rozdíly roli?

Byli to lidé různých náboženství, původu i barvy pleti. Protože ve své bezútěšné situaci se museli koncentrovat na jednoho, hlavního nepřítele.

PRACOVNÍ LIST E

Tím, že jsme jako národ povstali, bylo naše povstalecké vojsko prohlášeno za součást spojeneckých armád. Bez něj bychom nebyli tím, čím jsme.

Úkol:

Zamysli se nad tím, komu jsou určena tato slova. Z jakého důvodu je mluvčí vlastně říká?

Mladším generacím chce ukázat, že svébytnost jejich předků zajistila národu místo mezi vítězi války.

Ještě bych chtěl dodat, že jsem předtím nikdy neviděl dokument válečného kontextu zaměřený na romskou menšinu. Vnímám jako velmi důležité, že se o ní a záslužných činech jejích příslušníků začíná mluvit. Jako největší zdroj rasové nenávisti v naší společnosti vidím právě nepochopení a z toho plynoucí vzájemnou nedůvěru a izolaci. Budou-li tato témata dále otevřeně probírána, získáme velkou šanci posílit toleranci a minimalizovat sociální segregaci.

„Tady je to, co si táta vyřizoval. Tady má potvrzení, že byl v odboji. (...) V roce 1945, když Rusové osvobodili Dubnici, ten tábor, otec se vrátil domů. A nikoho tam nenašel.“

Úkol:

Zamyslete se nad tím, proč člověk vstupuje do odboje a stává se partyzánem. Jaké důvody ho k tomu vedou?

„Po výcviku jsem netrpělivě čekal, až budu vysazen na území Slovenska. (...) Hlavním cílem této mise mělo být přivést Slováky a Čechy do odboje a porazit fašistický režim.“

Úkol:

Pokuste se zodpovědět na otázku, jaký postoj měli k partyzánům běžní obyvatelé okupované země. Co je mohlo přimět zapojit se do odboje?

„Josef Serinek utekl z koncentračního tábora. (...) utekl a založil na Vysočině partyzánský oddíl.“

Úkol:

Zamyslete se nad tím, co vedlo uprchlíka z koncentračního tábora k založení odbojové skupiny. Kde se v něm vzala síla postavit se na ozbrojený odpor?

„Tehdy jsme všichni drželi pospolu. Nedělal se rozdíl, jestli je někdo cikán nebo co, byli jsme jedna rodina.“

Úkol:

Zamyslete se nad tím, jaké další rozdíly panovaly mezi členy partyzánského hnutí. Čím se od sebe jednotliví partyzáni lišili? Z jakého důvodu nehrály tyto rozdíly roli?

„Tím, že jsme jako národ povstali, bylo naše povstalecké vojsko prohlášeno za součást spojeneckých armád. Bez něj bychom nebyli tím, čím jsme.“

Úkol:

Zamysli se nad tím, komu jsou určena tato slova. Z jakého důvodu je mluvčí vlastně říká?